

סדר חנוכה דמוקרטי וחופשי

הדלקת נרות ושירי החג

חנוכה תשפ"ה 5-2024

למען החזרת החטופות והחטופים:

את כולם. – עכשיו!

נס לא קרה לנו, פך שמן לא מצאנו,

בסלע חצבנו עד דם, ויהי – אור!

נערך לפני החנוכה. ולואי שעד החג כבר יחזרו!

עריכה והפקה: אבי עופר

סייעה בעריכה: שלומית עופר

טקסטים לפי סדר הנרות: עידית אהל (אימו של אלון החטוף),
יהושע סובול, איילת ברגור (מחאת משפחות שכולות), עירית קינן,
נחי אלון, רחל אליאור, סביונה רוטלוי, חביבה פֶּדְיָה

[תרומה לכיסוי ההוצאות](#)

כולל גישה לסדר החנוכה אונליין

תוכן עניינים

2	דברי פתיחה
3	הדלקת נרות ("הנרות הללו": נוסח מחודש)
3	מעוז צור ישועתי (נוסח מחודש)
4	נר ראשון: עידית אהל (אם החטוף אלון אהל)
5	שירי החג
8	נר שני: יהושע סובול
10	נר שלישי: איילת בֶּרְגֹור (מחאת משפחות שכולות)
11	נר רביעי: עירית קינן
11	נר חמישי: נחי אלון
12	נר שישי: רחל אֵלִיאֹור
13	נר שביעי: סביונה רוֹטְלוֹי
14	נר שמיני: חביבה פְּדִיה

דברי פתיחה

חג חנוכה – חג האורים – הוא חג מרובה סתירות: סמל לגבורה, לשחרור משעבוד, להשגת עצמאות, וכן למאבק על חופש דת, שהפך בתורו לכפייה דתית ותרבותית אלימה. כפי שעשינו [בהגדה הדמוקרטית לפסח](#), לקחנו ממורשת החג ומנהגיו את אלו המתאימים להשקפת העולם הדמוקרטית, ההומניסטית והפלורליסטית, כחלק מהמאבק הנחוש עליה – בימים ההם, בזמן הזה. אסון שבעה באוקטובר 2023, המלחמה שבעקבותיו והפקרת החטופות והחטופים, מוסיפים נופך אקטואלי ומדמם, הניכר בטקסטים שלפנינו. חדלנו להסתמך על ניסים והבנו כי מעוז צור ישועתנו יבוא לנו רק מעוז רוחנו ומכוחות נפשנו, כפי שכותב כאן יהושע סובול. יחד עם עידית אהל, אימו של אלון החטוף, נדליק נר בכל מקום להאיר את הדרך להחזרת החטופים. ות. איילת ברגור, אחות שכולה, מביאה מדברי אחיה: "אל תנסה למחוק את הכאב באמצעות השיכחה, אלא לשוות לו גדולה והתעלות הודות לתקווה". עירית קינן מזכירה כי נס לא קרה לנו, ועלינו המלאכה לחזק ולהעצים את אורם של הערכים הדמוקרטיים וההומניסטיים במדינת ישראל; נחי אלון מדגיש את הצורך בחשיבה ארוכת טווח לשם כך. רחל אליאור מציינת כי המילה אור אינה שייכת לאיש, כי אם לכולנו, וכל השולל את האור מזולתו חוטא חטא שאין לו שיעור. סביונה רוֹטְלוֹי מביאה את דברם המושתק של הילדים והילדות שחיהם וזכויותיהם הופקרו ועדיין מופקרים. ולבסוף, חביבה פְּדִיה מתמקדת בחנוכייה: הקרנת האור כלפי חוץ, השבת השבוים והשבת האור למקדשי הלב, לשיקום משכן הישראליות.

סדר חנוכה זה נכתב באופן המאפשר להדליק את נרות החירות למען החטופות והחטופים ולמען עצמנו, לשיר "מעוז צור" בנוסח המתאים לנו, להמשיך עם שירי החג ובראשם "אנו נושאים לפידים", לקרוא את הטקסטים המצורפים – ולאורם לחזק ולהתחזק במאבקנו כדי שיחזרו, וכדי לשקם את פני מולדתנו.

וכאשר יחזרו, וכאשר נשתקם, רק אז נוכל לגמור בשיר מזמור את ברכת חג שמח!

תודות לבעלות הזכויות לשירים על הרשות לפרסמם כאן.
תודה מיוחדת לציונה קיפניס, כלתו של לוי קיפניס, על הזכויות לשירי הרבים שהבאנו.
ככל שיש בעלות זכויות שלא איתרנו חרף מאמצינו, ובכל נושא אחר, אנא פנו אלינו ישירות:
התנועה הדמוקרטית האזרחית admin@civildemocracy.org.il

הדלקת נרות ("הנרות הללו": נוסח מחודש)

(בעקבות המסורה; נוסח אבי עופר)

הנרות הללו שאנו מדליקים,
 הנרות הללו שאנו מְדַלִּיקוֹת,
 על הַחֲטוּפִים, וְעַל הַחֲטוּפוֹת,
 לְמַעַן הַשְּׁלוֹם וְלְמַעַן הַתְּשׁוּעוֹת.
 שְׁעֲשׂוּ אִמּוֹתֵינוּ - שְׁעֲשׂוּ אֲבוֹתֵינוּ
 בימים ההם, בימים ההם
 וְנַעֲשֵׂה אֲנַחְנוּ בְּזָמַן הַזֶּה.

אמן!

(הדלקת נרות חנוכה)

מעוז צור ישועתי (נוסח מחודש)

(בעקבות פיוט מימי הביניים; נוסח אבי עופר)

הטוֹב עוֹד יִנָּצַח
 צָר לֹא יִנָּבֵחַ
 אז אגמור, בשיר מזמור
 יְשׁוּעַת חַג שְׁמִיחַ

מעוז צור ישועתי
 לָנוּ נֵאָה לְשִׁבַח
 אֲקִים בֵּית מוֹלְדֹתִי
 וְשֵׁם שְׁלוֹם יִתְאַרְחַ

נר ראשון: עידית אהל (אם החטוף אלון אהל)

(נערך והודפס לפני החנוכה. ולוואי שעד החג כבר יחזרו! א.ע.)

כבר 446 ימים שבני היקר אלון אהל ועוד 99 חטופות וחטופים עדיין שבויים בעזה. בימים קשים אלו שאיננו יודעים מה יביא מחר, חג החנוכה, במיוחד בעת זו, מזכיר לנו לא לשכוח את האור. למרות שחג החנוכה הוא חג זיכרון לעבר, הוא חוגג את ההווה והעתיד. ממלא אותנו בתקווה לימים שבהם האור ינצח את הרוע.

חובתנו, כל אזרחי ואזרחיות מדינת ישראל, להיות האור של החטופות והחטופים. להזכיר להם שהם לא לבד, שאנחנו איתם ועושים הכל כדי להשיב אותם הביתה. חג זה מזכיר לנו שיכולת הבחירה היא בידיים שלנו, שהאור הוא בתוכנו וחובתנו להאיר אותו במקומות של חושך. להיות שם עבור האחר, להאמין בטוב ולעשות טוב, למצוא את המשותף בינינו ולא את מה שמפריד. אם לא נשכיל לעשות זאת, לא נשנה דבר ולא נגרש את החושך הקיים סביבנו. החטופים צריכים אותנו להגן על זכויותיהם הבסיסית לחופש, הם צריכים אותנו להביע את דעתנו ולהזכיר לממשלה שלנו מה מצופה ממנה, את רצון העם - להחזיר את כולם הביתה. להחזיר את כולם ואת כולן זה לא נס! זאת החלטה, זאת חובתה של מדינת ישראל לאזרחיה.

המדינה היא אזרחיה, ולכן מהיום תדליקו נר בכל פינה, בכל מקום, ותאירו את הדרך להחזרתם של "השבויים", כי הם שווים, ולא נפקיר אחד מאיתנו, כי חזקים אנחנו ועתידנו בידיים שלנו. חופשיות וחופשיים בארצנו.

תודה!

עידית אהל, אימא של אלון

(קטעי קריאה לשאר הנרות: לאחר השירים שלהלן)

שירי החג

הערה לשיר אנו נושאים לפידים: ניתן להיעזר בקישור לאתר זמרשת כתזכורת למנגינה.

אנו נושאים לפידים

(מלים: אהרון זאב, לחן: מרדכי זעירא)

אָנוּ נוֹשְׂאִים לַפִּידִים,

בְּלִילוֹת אֶפְלִים

זוֹרְחִים הַשְּׂבִילִים מִתַּחַת רַגְלֵינוּ

וּמִי אֲשֶׁר לֵב לוֹ

הַצֵּמָא לָאוֹר -

יִשָּׂא אֶת עֵינָיו וְלִבּוֹ אֵלֵינוּ לָאוֹר

וַיְבוֹא!

גַּם לֹא קָרָה לָנוּ -

פֶּךָ שֶׁמֶן לֹא מְצָאנוּ.

לְעֵמֶק הַלְכָנוּ, הִהָרָה עָלֵינוּ,

מְעִינֹת הָאוֹרוֹת

הַגְּנוּזִים גְּלֵינוּ.

גַּם לֹא קָרָה לָנוּ -

פֶּךָ שֶׁמֶן לֹא מְצָאנוּ.

בְּסֶלַע חֲצַבְנוּ עַד דָּם -

וַיְהִי - אוֹר!

באנו חושך לגרש

(מלים: שרה לוי-תנאי, לחן: עמנואל עמירן)

סורה חושך, הלאה שחור!
סורה מפני האור!

באנו חושך לגרש
בידינו אור ואש.
כל אחד הוא אור קטן
וכולנו - אור איתן.

לכבוד החנוכה

(מלים: ח. נ. ביאליק, לחן: עממי)

אמי נתנה לביבה לי,
לביבה חמה, מתוקה –
יודעים אתם לכבוד מה?
לכבוד החנוכה!

אבי הדליק נרות לי
ושמש לו אבוקה –
יודעים אתם לכבוד מה?
לכבוד החנוכה!

דודי נתן תשורה לי,
פרוטה אחת שחוקה –
יודעים אתם לכבוד מה?
לכבוד החנוכה!

מורי הביא כָּרְפֶּר* לי,
כרכר בן-עופרת יצוקה –
יודעים אתם לכבוד מה?
לכבוד החנוכה!

* כָּרְפֶּר = סביבון

שימו שמן

(מלים: לוי קיפניס, לחן: עממי)

אש הדליקו, התיכו העופרת
וצקו נא לנו סביבון לתפארת.
טוב-טוב לנו! טוב-טוב לנו!
על כן נסובה, על כן נרקודה
שמונה ימים ריקוד הסביבון.

שימו שמן, שמן זית,
נרות הדליקו, יהי אור בבית!
אור לנו! דרור לנו!
על כן נאירה, על כן נשירה
שמונה ימים שירת האור.

נרותי הזעירים

(מלים: מ. רוזנפלד, עברית: ר. אבינועם, לחן: עממי)

נרותי הזעירים
כה ספרו לי סיפורים
על עבר של עם (על עבר של עם)
ואשמע קול נר ונר
לי קורא קום התעורר!
עם חיה וקום (עם חיה וקום)

נרותי הזעירים
מה רבו הסיפורים
לי ילאט האור (לי ילאט האור)
על דמים וכישלונות
על תרועות של ניצחונות
על קרבות של דרור
(על קרבות של דרור)

נר לי דקיק

(מלים: לוי קיפניס, לחן: דניאל סמבורסקי)

נר לי, נר לי, נר לי דקיק,
בחנוכה נרי אדליק
בחנוכה נרי יאיר
בחנוכה שירים אשיר.

סביבון סוב סוב

(מלים: לוי קיפניס, לחן: עממי)

סוב נא סוב כה וכה
נס גדול היה פה.
סוב נא סוב כה וכה
נס גדול היה פה.

סביבון סוב סוב סוב
חנוכה הוא חג טוב,
חנוכה הוא חג טוב
סביבון סוב סוב סוב.

נר שני: יהושע סובול

מחזאי וסופר

ברוך אתה התוהה בנפל הארץ בידי פורעי חק ובאין מלך בעולם
 מה החינו ומה קימנו ומה הגיענו לזמן הנורא הזה
 אלה נרות המאבק לתקוה שאנו מדליקים במו ידינו
 כי אין עוד נסים ואין תשועות ואין נפלאות
 שאדוני הארץ וראשי העם
 אשר נסתרה בינתם וקצרה ידם
 לפדות את אבותינו ואמהותינו ובנינו ואחינו וילדינו
 החטופים והשבויים ביד צר ומתנפל
 מעוז צור ישועתנו יבוא לנו רק מעוז רוחנו ומכוחות נפשנו
 כי אין לנו אל ולא מלך ולא שליט להם נאה לשבח
 ואין בית תפלה ואין למי תודה לזבח
 מול הצר המכין מטבח ומול השליט המנבח
 על כן לא נגמר בשיר ולא במזמור ולא נהלל שום מזבח
 כי רעות שבעה נפשנו
 בידן כמעט כלה כוחנו
 בהבטחות שוא לנצחונות מררו חיינו
 ותקוותינו לגאלת אבותינו ובנינו ואחינו ואחיותינו
 השבויים במנהרות יורדי דומה
 ירדו כאבן מצולה מחנכה לחנכה
 מסכול עסקה אחר עסקה
 בידי צרינו ושליטינו
 שהביאו לנו מכה אחר מכה

לא אֵל
לא מֶלֶךְ
לא מְנַהֵג
לא שׂר
וְלֹא רֵב
יָבִיאוּ לוֹ מְזוֹר
אֶת כּוֹחוֹ יֶאָזֵר
מִתּוֹךְ הַלֵּהט
הַבוֹעֵר בְּעַצְמוֹ
מִתּוֹךְ פְּצָעֵיו
יַעֲרוּ בוֹ חַיֵּיו
מֵאֲפָרוֹ הוּא קֵם
עִם קְדוּמִים
הַמֵּכָה בְּעַמִּים
קֵם מִתְנַעֵר
מִזְהֵמַת יָמִים
שֶׁל רֵהַב וּמְרָמָה
הוֹנְאָה וְתַעֲתוּעַ
הָעַם חוֹזֵר
בְּלֵב קְרוּעַ
וּמְגֻלָּה
אֶת עֲצָמָתוֹ
וְאֶת כּוֹחוֹ
יִדְלֶה וַיַּעֲלֶה
מִדָּם חַיֵּיו
מֵעֹמֶק נִשְׁמַת

לא אֵל
לא מֶלֶךְ
לא מְנַהֵג
לא שׂר
וְלֹא רֵב
יָשִׁיבוּ לוֹ אֶת חַיָּיו
לְעַם הַמִּתְבוֹסֵס
בַּיָּם דָּמָיו
לא מְדַגֵּל מִתְנוֹסֵס
יִדְלֶה כּוֹחוֹ
לא מְרַהֵב
לְשׁוֹנוֹת שָׂרָיו
פְּצוּעַ וּמִדָּמָם
הָעַם דּוֹלֶה כּוֹחוֹ
מִתּוֹךְ קִרְבָּיו
עִם קְדוּמִים
עִם מֵכָה
בְּעַמִּים
עִם הַסָּבֵל
עִם הַסּוֹפֵר
הַנִּבְחָר
מִשְׁחָץ מְנַהֵיגָיו
נוֹתֵר
עֹפֵר וְאֹפֵר

נר שלישי: איילת ברגור (מחאת משפחות שכולות)

המילים לתיאור השכול והכאב הפכו שחוקות ומרוקנות ממשמעותן. הן הפכו לקלישאות שפוליטיקאים ובראשם ביבי נתניהו ראש ממשלת ישראל ואח שכול בעצמו משבצים בנאומיהם הנבובים, והן נשמעות כל כך חלולות.

אבל יותר גרוע מזה אלו הן המילים חסרות הבושה בהם אתה – ראש ממשלת ישראל – משתמש לתיאור מצבם של החטופים, בהתייחסות המזלזלת וחסרת הבושה למשפחות החטופים והנרצחים.

אני אחותו של סרן זיו ברגור ז"ל, מובילת מחאת משפחות שכולות, קבוצת 'לא לשווא', ומקימת החמ"ל האזרחי לסיוע למשפחות שכולות מלחמת השבעה באוקטובר. החמ"ל הוקם מיד לאחר האסון, כאשר מאות שכולים ותיקים מילאו את הריק הכל כך גדול שהממשלה הזאת משאירה מדי יום.

אנחנו עומדים ונעמוד על המשמר – לוודא שלא לשווא הקריבו את חייהם יקרנו, ושוועדת חקירה ממלכתית קום תקום.

מאז ה 7.10 אני לא מצליחה לפקוד את קברו של אחי, סרן זיו ברגור ז"ל, כי חטפו לי את המדינה, הביאו עליה חורבן, הרסו פה כל חלקה טובה. מאז שרם נשר סלע נרצח בנובה ורונון אנגל נרצח בשבי החמאס אני מבינה שהקרבת את אחי לשווא!!!

עוד הרוגים ושכול לא יביאו "ניצחון מוחלט". לא יהיה "ניצחון מוחלט" ללא השבת החטופים באופן מיידי – החיים לשיקום והמתים לקבורה – וללא חשיבה על "היום שאחרי" וחתימה להסכם מדיני.

אין לממשלה מנדט להחמיץ את העסקה להשבת החטופים המונחת כעת על הכף. עלינו להשיב את כולם הביתה עכשיו! להשיב בשלום את החיילים למשפחותיהם ואת המפונים לבתיהם.

רק אז אוכל שוב לפקוד את קברו של אחי, סרן זיו ברגור ז"ל, ואת קברם של חבריי רם נשר סלע ורונון אנגל שנרצחו בשבת השחורה, ולדעת שמותם לא היה לשווא.

ואסיים במילותיו של אחי, סרן זיו ברגור:

"דע מתי לשתוק, דע מתי לדבר

טוב דע מתי לנחם.

אל תנסה למחוק את הכאב באמצעות השיכחה

אלא לשוות לו גדולה והתעלות הודות לתקווה"

נר רביעי: עירית קינן

מתמחה בזיכרון קולקטיבי, טראומת מלחמה וחינוך לאחריות חברתית, רב תרבותיות, וערכים דמוקרטיים והומניסטיים. פרופסור להיסטוריה במכללת סמינר הקיבוצים

נס פך השמן הוא כיום נס (דגל) המאבק על ישראל דמוקרטית והומניסטית.

בשנתיים האחרונות קיבל חג החנוכה משמעות חדשה. בימי החשמונאים היו המתיוונים מי שהכניסו את שיקוף העבודה הזרה לבית המקדש. המתיוונים של ימינו, ממשלת ההפקרה והחורבן ותומכיה, מנסים לכפות עלינו את העבודה הזרה המודרנית. הם מבקשים להכניס את שיקוף הדיקטטורה ללב חיינו הדמוקרטיים, את שיקוף הפקרת החטופים והזנחת היישובים בצפון ובדרום אל לב הערבות ההדדית הישראלית; ואת שיקוף השחיתות, ביזוי החוק ורמיסת כל ערכי מגילת העצמאות אל לב חיינו הלאומיים.

אבל לא נתייאש. המאבק הנחוש של הכוחות הדמוקרטיים וההומניסטיים של ישראל הוא נס פך השמן של ימינו. כבר שנתיים אנו נאבקים: ידינו האחת אוחזת במחאה וידינו השנייה תומכת ומסייעת לזקוקים לעזרה, בשעה שממשלת ההפקרה המושחתת עסוקה באינטרסים של עצמה בלבד.

כדברי אחד השירים היפים של החג, לא נס היה לנו כשחידשנו את חיינו הלאומיים במדינת ישראל העצמאית והדמוקרטית; ואת החופש לא קיבלנו מאיזו אלוהות, אלא "בסלע חצבנו עד דם ויהי אור". כך יהיה גם עכשיו – לא נוותר, לא נחלש, נצעד יחד עד שנגרש את החושך, עד שנחזיר את החטופים הביתה, עד שנביס את השחיתות השלטונית, ועד שנחזיר ואף נחזק ונעצים את האור ואת הערכים הדמוקרטיים וההומניסטיים של מדינת ישראל.

נר חמישי: נחי אלון

פסיכולוג קליני

כשמתבוננים באירועי-נס היסטוריים טוב להתבונן גם לאן הובילו הניסים. 'נס חנוכה' אכן היה נס: חבורת איכרים התקוממה כנגד האימפריה האזורית ויכלה לה, בזכות מנהיגות נחושה, להט דתי ומוסרי וחכמת-לחימה ספונטנית, וגם בס"ד. כמוה, היתה גם הקמת מדינת ישראל בגדר נס.

אבל, מדינת החשמונאים הסתאבה תוך כמה עשורים והפכה להיות אכזרית ומושחתת כשכנותיה, עד שקרסה תחתיה מחמת פילוג פנימי. מדינת ישראל הסתאבה גם היא תוך כמה עשורים, והפילוג הפנימי מאיים להחריב גם אותה.

טוב להלל על הניסים, אבל לפעול בנחישות כדי למנוע את ההמשך: חיוני לשקם את הסולידריות – ולהשיב את החטופים, לסלק את השחיתות ואת הפלגנות המשיחית, להדביר את רעיונות העליונות היהודית והקמת אימפריה ישראלית בחסדי שמיים, לזכור כי לא לעולם חוסן, ולקומם שוב מדינה מתוקנת ומוסרית שעובדת עם העולם הנאור ולא כנגדו. אמן.

נר שישי: רחל אליאור

חוקרת המיסטיקה היהודית והמגילות הגנוזות
פרופסור אמריטה בחוג למחשבת ישראל באוניברסיטה העברית

המילה אור, בדיוק כמו המילים אות ומספר, אינה שייכת לאיש, היא אינה בבעלותו של בשר ודם. מקורה באור השמש הזורחת מדי שחר ומביאה צדקה ומרפא בכנפיה כדברי הנביא הכהן מלאכי: וְזָרְחָה לְכֶם יְרְאֵי שְׁמֵי שָׁמַשׁ צְדָקָה וּמְרַפָּא בְּכַנְפֶיהָ וַיְצַאֲתֶם וּפְשָׁתֶם כְּעֶגְלֵי מִרְבֵּק. (מלאכי ז).

...

מי ששולל את האור מזולתו, מוריד אותו מתחת לאדמה לארץ מאפליה, וכובל אותו במחילות צורים ונקרות עפר, מונע ממנו זמן ומחזור וחירות, או מי שכולא את זולתו מאחורי חומות, גדרות ומחסומים, מעצרים ללא משפט ומאסרי ילדים, מכל טעם, חוטא לחסד החיים וברכת האור ולמחזורי החירות והדרור המקודשים והנצחיים, שהם זכות יסוד של כל אדם, מי ששולל אותיות ומספרים מזולתו וכולא אותו במחילות הבערות ובאפלת הבורות, חוטא חטא שאין לו שיעור לאנושיות המשותפת.

בגלל ששכחנו ביוהרתנו ואיוולתנו את קדושת החירות והשוויון, להם זכאים כל בני האדם החיים עמנו על אותה כברת ארץ, באותו זמן ובאותו מקום, זכות יסוד השמורה לכל אדם שלא הורשע בדין, ללא הבדל דת ולאום, גזע ומין, ובגלל שהסכמנו והתרגלנו לחיות כבני אדם חופשיים הנהנים מכל זכויות האדם, כשבמרחק קטן מאוד מאיתנו חיים אנשים מאחורי מצור ודיכוי וכיבוש, שנחלתם היתה רק תסכול ונישול והשפלה, בשם העליונות היהודית וזכויותיה הבלעדיות על כברת ארץ זו, קרס עלינו עולם התעתוע שבנינו בשם 'ניהול הסכסוך' והתמוטט עלינו עולמנו, בשם אמונת ההבל של 'רק כוחי ועוצם ידי', ולמרבה הזוועה נפלשנו, נטבחנו, נשרפנו ונרצחנו, והתמוטטנו ביום הבלהות של השבעה באוקטובר 2023. כי אין קדושה באדמה כבושה ואין חיים וביטחון ושלווה למי ששולל חירות ושוויון וכבוד האדם מזולתו. לאמת המרה הזאת עלינו להסתכל בעיניים אם חפצי חיים אנחנו.

לטקסט המלא (בפייסבוק):

<https://www.facebook.com/share/p/1DAAtNsdwP3/?mibextid=xfxF2i>

נר שביעי: סביונה רוטלוי

שופטת בדימוס בבית המשפט לנוער
סגנית נשיא לשעבר בבית המשפט המחוזי בתל אביב

הנרות הללו שאנו מדליקות ומדליקים בחנוכה תשפ"ה הם לזכר כל הילדים שנהרגו מאז חג שמחת תורה תשפ"ד, במלחמה הארורה בישראל ובעזה.

הם לכבוד הילדים החטופים שהוחזרו עם נפש חבולה משבי אכזר, ועם תקווה להחזרתם של כל החטופות והחטופים במהרה. זה הנס שצריך היה להתחולל כבר בחג החנוכה הקודם.

הם לכל הילדים והילדות שנגזלה מהם הזכות לחינוך בשנה האחרונה.

הם לכל הילדות והילדים שנגזלה מהם הזכות לחיות בחיק משפחתם.

הם לכל הילדים והילדות שחוו ונחשפו לאלימות כלפיהם וסביבם שאינה תואמת את גילם

הם לכל הילדים והילדות שזכותם לחיים, הישרדות והתפתחות נפגעה קשות עקב המלחמה המתארכת ללא צורך

הם לכל הילדים שבתיהם נהרסו, כאן ובעזה, שאיבדו את זכותם לחיות בביטחון

הם לכל הילדות והילדים שזכותם לחופש מחשבה, מצפון ודת נפגעו על ידי משרד חינוך הפועל בניגוד לאמנה בדבר זכויות הילד, שישראל התחייבה לקיים

הם לכל הילדות והילדים שהמדינה הפקירה את זכותם לכך שטובתם תישקל בכל החלטה הנוגעת אליהם, כולל הבטחת התקינה בחקיקה בתחום הבטיחות והבריאות. רבים מהילדות והילדים לא זכו למקלטים באזור מגוריהם או במוסדות החינוך שלהם.

הם לכל הילדים שהופלו על ידי המדינה שנקטה במדיניות של איפה ואיפה בהבטחת ביטחונם, ובמיוחד הילדים הבדואים בפזורה.

וגם לכל הילדים והנכדים של העצורים הפועלים למען השבת הדמוקרטיה למדינת ישראל.

הישועה לכולנו תגיע בהחזרת כל החטופות והחטופים ובהפסקת המלחמה.

נר שמיני: חביבה פְּדִיָּה

משוררת וסופרת, חוקרת תרבות ויהדות, קבלה וחסידות.
 יו"ר התנועה הרוחנית לשלום. פרופסור מן המניין באוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

חנוכה הוא חג רווי בהתרחשויות. לאורך הדורות, התגבשו סביבו סיפורים שונים, שכל אחד מהם מדגיש היבט אחר של החג ומשמעותו. לא כל סיפור תואם לכל פרקסיס. ישנם סיפורי גבורה וניצחון, כגון מרד המכבים והתקוממותם כנגד היוונים; ישנו סיפור נס פך השמן, שסיפק אור במשך שמונה ימים "כד קטן שמונה ימים שמנו נתן"; וישנו העיסוק במשמעותם של המקדש ומשכנו המחודש בתקופת מלכות החשמונאים.

במרכזו של החג עומד פרקסיס צנוע אך רב-משמעות שהתפתח במשך הדורות: הדלקת החנוכייה במשך שמונה ימים. מנהג זה חרג מהמרחב הפנימי של הבית אל המרחב הציבורי, כאשר החנוכיות הוצבו בחלונות הבתים, בשערים ובמקומות גלויים. בכל מקום שבו יהודים הינם. במקביל, התפתחו מנהגים נוספים, כמו אכילת מאכלים מתוקים ומטוגנים בשמן שמבטאים את תחושת השמחה והחום המלווים את ימי החג, יוצאים ונפרשים מכל הכיוונים.

אתמקד בפרקסיס הצנוע של הדלקת החנוכייה, אשר חושפת את ייחודה: זהו אקט של הקרנת אור כלפי חוץ, של החצנת האור, המהווה קריאה לפרהסיה מוארת. פרהסיה זו נוצרת על ידי האור היוצא מכל בית ובית, וביחד הם יוצרים הרמוניה בין הפנים לחוץ. מדובר בניסיון לזכך את היחס בין הממד הפנימי לממד החיצוני, ולהציע פרהסיה משותפת לכל, אשר הופכת למערכת מאירה ומאחדת של אור. במובן זה, החנוכייה אינה רק כלי להארה, אלא גם סמל למערכת הרמונית של אור המחברת בין כל בית ובית.

חנוכה זה, שבו אנו עוסקים בהחצנה של אור, הוא החנוכה השני בימי מלחמה. ההחצנה של האור קשורה באופן בלתי נפרד ליכולת למצוא שפה חדשה והסדרה מחודשת של היחסים בין הפנימיות לבין המרחב

החיצוני, כאשר המרחב הופך להיות מקום המכיל את כולם ומייצג את כולם. זוהי למעשה "חנוכיית העל" המתחייבת במרחב הישראלי כולו. עם זאת, הדבר הראשון שמעכב את הדלקת האור של חנוכייה זו הוא מציאות כואבת: מאה חטופים הנמצאים במנהרות חשוכות. על אף סערת הפרהסיה הציבורית, המאמצים הבלתי פוסקים, הקריאות, התפילות והלחימה – טרם הצלחנו לשחררם מהמנהרות ולהשיבם הביתה. האורות של אותם אנשים נותרו חסומים בתוך חשכת המנהרות. רק השבתם, פדיונם וחזרתם למרחב הישראלי יכולים להוות את הנר הראשון, האור הקטן שידליק את החצנת האור האמיתית במרחב.

זו החובה והמחויבות שבהדלקת כל נר ונר של חנוכה, בבתי משפחות רבות ובמרחבים קהילתיים ברחבי העוטף, הקיבוצים, עיירות הפיתוח והדרום הישראלי. באזורים אלה לא רק שנהרגו, נפצעו, ונאנסו אנשים, נשים וילדים, ונקטלו משפחות שלמות, אלא שגם דלתות הבתים וידידות החלונות נחרכו – נקודת המעבר מהפנים אל החוץ, אל הפרהסיה, נותרה חרוכה. הדרך הראשונה לשקם חוליה זו, לשקם את הקשר בין הפנים לחוץ, היא בהשבת החטופים אל בתיהם – כיונים השבות אל הקן, כבנים השבים אל אימותיהם. בהתגשמות הפסוק: "וְשָׁבוּ בְּנִים לְגְבוּלָם" (ירמיהו לא, טז), ושבו בנות לגבולן.

הדרישה הכללית הגדולה של הדלקת כל שמונת נרות החנוכה דורשת מאיתנו לגלות חן, חסד ורחמים, וללמוד לצמצם מעט כל אחד את אורו, כך שלא יהפוך לאש שורפת של "אֲנִי וְאַפְסֵי עוֹד" (ישעיהו מז, ח). זוהי קריאה לבנייה מחודשת של פרהסיה מוארת, המבוססת על ערכי שלום, שוויון, צדק, אמת וחירות.

חנוכה המסורתית הוא השבת האור של המנורה אל המקדש החצי הרוס וטעון שיקום.

חנוכה שלנו עכשיו דורש השבת השבויים השבת האור למקדשי הלב והמשפחה הפרטיים ומשם בקיעה מחודשת לשיקום וכינון משכן ישראליים המשווע לתיקון.

התנועה הדמוקרטית האזרחית الحركة الديمقراطية المدنية CIVIL DEMOCRACY MOVEMENT

תם סדר חנוכה הדמוקרטי והחופשי

בסדר חנוכה זה לקחנו ממורשת החג ומנהגיו את אלו המתאימים להשקפת העולם הדמוקרטית, ההומניסטית והפלורליסטית, כחלק מהמאבק הנחוש עליה – בימים ההם, בזמן הזה. אסון שבעה באוקטובר 2023, המלחמה שבעקבותיו והפקרת החטופות והחטופים, הוסיפו נופך אקטואלי ומדמם, הניכר בטקסטים שקראנו.

חדלנו להסתמך על ניסים והבנו כי מעוז צור ישועתנו יבוא לנו רק מעוז רוחנו ומכוחות נפשנו, כפי שכותב כאן יהושע סובול. יחד עם עידית אהל, אימו של אלון החטוף, הדלקנו נר בכל מקום להאיר את הדרך להחזרת החטופים.ות. חדלנו להסתמך על ניסים והבנו כי מעוז צור ישועתנו יבוא לנו רק מעוז רוחנו ומכוחות נפשנו, כפי שכתב כאן יהושע סובול. איילת ברגור, אחות שכולה, הביאה מדברי אחיה: "אל תנסה למחוק את הכאב באמצעות השיכחה, אלא לשוות לו גדולה והתעלות הודות לתקווה". עירית קינן הזכירה כי נס לא קרה לנו, ועלינו המלאכה לחזק ולהעצים את אורם של הערכים הדמוקרטיים וההומניסטיים במדינת ישראל; נחי אלון הדגיש את הצורך בחשיבה ארוכת טווח לשם כך. רחל אליאור ציינה כי המילה אור אינה שייכת לאיש, כי אם לכולנו, וכל השולל את האור מזולתו חוטא חטא שאין לו שיעור. סביונה רוטלוי הביאה את דברם המושתק של הילדים והילדות, שחיהם וזכויותיהם הופקרו ומופקרים. ולבסוף, חביבה פֶּדִיָה התמקדה בחנוכייה: הקרנת האור כלפי חוץ, השבת השבויים והשבת האור למקדשי הלב, לשיקום משכן הישראליות.

סדר זה נכתב באופן המאפשר להדליק את נרות החירות למען החטופות והחטופים ולמען עצמנו, לשיר "מעוז צור" בלב שלם, להמשיך עם שירי החג ובראשם "אנו נושאים לפידים", לקרוא את הטקסטים המצורפים – ולאורם לחזק ולהתחזק במאבקנו כדי שיחזרו, וכדי שנשקם את פני מולדתנו.

וכאשר יחזרו, וכאשר נשתקם, רק אז נוכל לגמור, בשיר מזמור, את ברכת חג שמח!

[תרומה לכיסוי ההוצאות](#)

כולל גישה לסדר החנוכה אונליין

